

hogy a nem pontosan lokalizálható, 1939–40-ben feltárt, Ilona úti honfoglalás kori temető (MNM Adattára I.Ü.I.) kiterjed-e a telek DNy-i részére.

Géppel távolítottuk el a szántott és a humuszréteget az általában agyag altalajig; az egykori mélyedések területén az objektumokat 80–90 cm mélységben, humuszban, agyagos szubhumuszban körvonaloztuk.

Kutatóárokokkal és összefüggő felülettel kb. 12 300 m² területet vizsgáltunk át, 56 objektumot tártunk fel, illetve figyeltünk meg. A terület DNy-i részén húzott kutatóárokban temető nem került elő. A telek különböző részein tártunk fel lelet nélküli gödröket, gödörészleteket és bizonytalan objektumrészleteket. Utóbbiak egy része nagy valószínűséggel természetes jelenség. A telek DNy-i részén két gödörből, az ÉK-i részen humuszrétegből került elő őskori edénytöredék. Melléklet nélküli, D–É tájolású (szarmata?) sírt bontottunk ki a telek DNy-i harmadának közepén. Árpád-kori település laza csoportokban elhelyezkedő objektumait tártuk fel a telek Ny-DNy-i harmadán: öt lakóházat, szabadtéri kemence és kút együttesét, kemencerészletet, néhány gödröt és egy árokészletet. A nem gazdag leletanyag többsége a házakból került elő: 12–13. századi kerámia, pelyvás téglatöredék, üvegpalack peremtöredéke, összehajlított sarló, sarlóhegy, kétélű, ovális nyílhegy, kések.

A 3382 hrsz. területre tervezett raktárbázis építését megelőzően 2002. február 6-án és 15-én végeztünk próbaásatást. Ez a telek ÉK–DNy-i irányú, hossz tengelyében kb. 450 m-es, szélessége 200 m.

Az Ilona út ÉNy–DK-i irányú, homokos talajú magaslat tetején halad. A telek DNy-i részén, a magaslat ÉK-i lejtőjén, a telekhatártól 4 m-re kezdődően 4 kutatóárokot tűztünk ki egymástól 10 m-re, az Ilona-úti telekhatárral párhuzamosan, majd 20–20 m-re az 5. és 6., végül az Ilona úttól 100 m-re, az előbbiekkal párhuzamos 7. szondát. A telek nagyobbik részét a hossz tengelyre merőleges 8–13. szondákkal vizsgáltuk. Végül a DNy-i telekhatárral párhuzamosan, attól 1 m-re húztuk meg a 14. kutatóárokot.

A próbaásatás szerint a telken ismeretlen korú (nem jelenkori) telepjelenségek vannak egyenetlen elhelyezkedéssel.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

A feltárás befejező szakaszát dr. Tettamanti Sarolta vezette. Technikus-fotós-rajzoló munkatársak: Bartucz né Farkas Ildikó, Dinnyés Dóra, Gera Ágnes, Káplár Ildikó, Ligeti Gábor, Semperger Zoltán és Szánthó Dániel földmérő.

DINNYÉS ISTVÁN

321. Üllő, Nyugat és Kelet bányaterületek (Pest megye) Ó, B, Sza, A, Á

A terepbejárást a 2002 márciusában tervezett bányaterületek régészeti állapotfelmérésére végeztük el. A le-

lőhelyek számozása az M0–4 sz. főút új nyomvonalára terepbejárási lelőhelyszámait folytatja.

Üllő – Nyugat bányaterület a belterülettől ÉNy-ra, a Budapest–Monor–Szolnok vasútvonal É-i oldalán terül el. Területét egy DK–ÉNy irányú, a Gyáli l. csatornába (Halas-patak) torkolló egykori vízfolyás tagolja.

Nagy-székes, 24. lh.: Az egykori vízfolyástól ÉK-re, a tervezett bányaterület K-i sarkában homokos talajú domb emelkedik. A változóan fedett felszínen, főleg a domb ÉNy-i és DNy-i oldalán találtunk jellegtelen őskori (korai bronzkor?) edénytöredékeket és néhány korongolt késő szarmata oldaltöredéket, néhány paticsdarabot a K-i oldalon. Az Üllő 24. lelőhelytől Ny-ra, a lelőhelyet ÉNy-Ny-on határoló mélyedéstől ÉNy-ra, DNy felé lejtő domboldalon a növényzettel változóan fedett területen késő szarmata fenéktöredéket találtunk.

Kis-székes, 25. lh.: A bányaterület D-i részén, a vasút és a vízfolyás között ÉNy–DK irányú, homokos talajú domb terül el. A domb hát legmagasabb részén, kb. 30×30 m-es területen találtunk szarmata edénytöredékeket. A lelőhelytől 500–700 m-re nyugatra van az MNM Adattára 23.Ü.I. terepbejárási jelentés (1956.) 5. lelőhelye.

Üllő – Kelet bányaterület a község határ ÉK-i részén, az Üllő–Gyömrő–Péteri közös határponttól Ny-ra terül el. Homokos talajú, ÉNy–DK irányú magaslatok tagolják.

26. lelőhely: A bányaterület D-i sarkában emelkedő dombon, főleg É-i és Ny-i részén avar edénytöredékeket, a domb DNy-i oldalán néhány késő szarmata edénytöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely déli kiterjedése bizonytalan, DK felé a füves lucernával fedett területen nem tudtuk meghatározni.

27. lelőhely: A bányaterülettől K-re, a Gyömrővel és Péterivel határos szántókon, ÉNy–DK irányú alacsony magaslatokon terül el. Változóan gazos szántón néhány jellegtelen őskori edénytöredéket és viszonylag sok, jellegzetes késő szarmata edénytöredéket, fenéktöredéket gyűjtöttünk (paticsdarabokat, malomkőtöredékeket). A lelőhely ÉNy-i kiterjedését sűrű lucernában nem tudtuk meghatározni, É–K–DK felé nem vizsgáltuk. A lelőhely valószínűleg az MNM Adattára 23.Ü.I. terepbejárási jelentés (1956.) 3. lelőhelye É-i részével azonosítható.

Üllői-dűlő, 28. lh.: az Üllő 27. sz. lelőhelytől D-re, DNy-Ny felé lejtő, kisebb magaslatokkal és mélyedésekkel tagolt területen elszórtan találtunk jellegtelen őskori, és szarmata-késő szarmata edénytöredékeket a különbözően művelt parcellákon. A lelőhelyen ÉNy–DK irányban áthaladó földúttól DNy-ra, kiszántott, valószínűleg egy vázhoz tartozó embercsontokat találtunk. A bizonytalan kiterjedésű lelőhely az MNM Adattára 23.Ü.I. terepbejárási jelentés (1956.) 3. lelőhelye D-DNy-i részével azonosítható.

A leletek a ceglédi Kossuth Múzeumba kerültek.

Munkatárs: Semperger Zoltán ásatási technikus-rajzoló.

DINNYÉS ISTVÁN